

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing up at the bottom left, and a solid grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

ALERGIJA KIAUŠINIUI – NEBŪDINGA, BET GALIMA ALERGINĖS SLOGOS ETIOLOGIJA. KLINIKINIO ATVEJO PRISTATYMAS

Darbo autorius. Emilis GEGECKAS (V kursas).

Darbo vadovė. Prof. dr. Violeta KVEDARIENĖ, Krūtinės ligų, imunologijos ir alergologijos klinika, Klinikinės medicinos institutas ir Patologijos, teismo medicinos katedra, Biomedicinos institutas, Vilniaus universitetas.

Darbo tikslas. Klinikinio atvejo aprašymu iliustruoti atipinių alergenų tyrimo svarbą diagnozuojant alergines ligas.

Darbo metodika. Išanalizuoti nuasmeninti pacientės medicininiai duomenys, susipažinta su atveju, gavus rašytinį pacientės sutikimą ir VUL Santaros klinikų leidimą duomenų analizei. Aprašytas klinikinis atvejis, aptarti atvejo ypatumai, profesinių ligų kontekstas diagnozuojant alergines ligas. Atlikta mokslinės literatūros paieška duombazėje PubMed per Medline, apžvelgtos rastos publikacijos, pateikta apžvelgtos literatūros santrauka.

Atvejo aprašymas. Pacientė, 50 m. moteris, atsiųsta alergologo konsultacijai dėl nuolatinio nosies užburkimo, sunkumo kvėpuoti ir sutrikusios uoslės pastaruosius šešis mėnesius. Simptomams nebūdingas sezoniškumas. Anamnezėje alergija maisto produktams (kiaušinio baltymui, bananams, grybams) ir neaiškios kilmės anafilaksijos epizodai. Šeiminėje anamnezėje – bronchinė astma. Pacientė otolaringologo paskyrimu vartoja bilastiną ir intranazalius gliukokortikoidus.

Vizito metu detalizuojant anamnezę, pacientė neigė alergijas įprastiems įkvepiamiems alergenams, tačiau paaiškėjo, jog jau dvidešimt metų dirba konditere ir simptomų paūmėjimą (čiaudulį, dusulį) sieja su darbo aplinka, kur naudojami kiaušinio baltymo milteliai.

Alergologinis ištyrimas: odos dūrio mėginiai įkvepiamiems alergenams neigiami, molekulinės komponentinės diagnostikos tyrimas – sensibilizacija kiaušinio baltymo Gal d 4 komponentui. Atlikti dūrio-dūrio mėginiai su pacientės darbe naudojamais alergenais: teigiami kiaušinio baltymui, kiaušinio baltymo milteliams, bananams ir avokadams. Spirometrijos tyrime Santaros klinikose plaučių obstrukcijai būdingų pakitimų nestebima, tačiau, monitoruojant „MASK-air“ programėle, slogos ir dusulio simptomai darbe sustiprėja. Išvada – teigiami alerginiai mėginiai darbe naudojamiems maisto produktams bei kliniškai atsirandantys alerginio rinito ir dusulio požymiai.

Profesinis rinitas (PR) apibrėžiamas kaip nosies gleivinės uždegimas, sukiantis nuolatinius arba epizodinius simptomus ir susietas su darbo aplinkos sąlygomis, nesutinkamomis už darbo ribų. Alerginis rinitas (AR) literatūroje siejamas su maisto alergenais, tačiau dažniausiai tik kaip su ligos eigą sunkinančiais faktoriais. Maisto alergenai

kaip įkvepiami alergenai dažniau sutinkami profesinių ligų kontekste ir išskiriami kaip atskira ligų grupė – profesinis rinitas.

Konkrečiu atveju pacientė pati susiejo savo simptomus su galimu alergenu ir tai buvo patvirtinta molekulinės komponentinės diagnostikos tyrimu bei simptomų monitoravimo „MASK-air“ programėle. Mažiau aiškiais atvejais literatūroje rekomenduojama atlikti provokacinius mėginius su darbo aplinkoje randamais alergenais, nesant įtariamo specifinio alergeno – provokacinį testą darbovietėje (angl. „*workplace challenge*“), siekiant pastebėti pasunkėjusius arba naujai atsiradusius simptomus darbovietėje.

Dažnai su PR susijusi kita profesinė liga – profesinė astma. PR literatūroje minimas kaip rizikos veiksnys profesinei astmai, o, kadangi ir PR, ir profesinė astma turi bendrus ligos progresavimo patogenetinius mechanizmus, profesinė astma kartais gali būti įvardinama kaip PR komplikacija ar netgi tęsinys. Šiuo atveju pacientė turi astmai būdingų simptomų, spirometrija be obstrukcinių pakitimų nedirbant, MASK-air simptomų atsiradimas darbo vietoje – simptomai būdingi lengvos eigos bronchinei astmai. PR diagnozuotas nespėjus išsivystyti sunkioms komplikacijoms.

Pagrindinis sėkmingo AR gydymo veiksnys – kontakto su alergenu pašalinimas. Nesant galimybės taikyti specifinę imunoterapiją alergijos kiaušinio baltymui atveju, alergeno vengimas yra vienintelis etiologinio gydymo variantas. Pacientei turėtų būti rekomenduota bendradarbiaujant su darbdaviu suderinti darbo pobūdį taip, jog nebūtų kontaktuojama su kiaušinio baltymo milteliais. Simptomams lengvinti skirti intranazaliniai gliukokortikoidai, jų nepakankant – pridedami antihistamininiai preparatai, beta-adrenomimetikai. Ankstyva diagnostika ir rašytinės gydytojo rekomendacijos turėtų suteikti pacientei svarų argumentą derinant darbo sąlygas ir gerinant savo gyvenimo kokybę.

Išvados. Alerginis rinitas – labai paplitusi liga, turinti ženklų neigiamą poveikį pacietų gyvenimo kokybei. Siekiant suvaldyti simptomus ir išvengti komplikacijų, labai svarbu anksti diagnozuoti ligą ir nustatyti ligą sukeltą alergeną. Nors šiuolaikinės medicinos galimybės suteikia priegią prie labai detalių laboratorinių tyrimų, jų paskyrimui ir interpretacijai būtinas ligos ir galimų etiologinių faktorių supratimas. Alergenai ne visuomet gali būti tipiniai ar turintys aiškią tiesioginę sąsają su sukeliama simptomatika, todėl gydytojai privalo likti budrūs ir plėsti savo žinias, o atipiniais atvejais nepamiršti pagalvoti apie profesines ligas.

Raktažodžiai. Alerginis rinitas; profesinės ligos; profesinis rinitas; atipiniai alergenai; nežinoma etiologija.